

Întrevederile Eminenței Sale în Israel Cu președintele Chaim Herzog

Dr. Moses Rosen, Șef Rabinul cul-
nozaic, a fost primit în audiență,
că 4 februarie 1990, de președin-
tului Israel, dl Chaim Herzog, care
terestăz de îndepărtare asupra stării
ruri din România după marea
ie de eliberare a țării și asupra
comunităților evreiești din Româ-

Dr. președinte Chaim Herzog a trans-
mis un cald mesaj poporului român
pentru progres și libertate, l-a fe-
licitat pe dl Șef Rabin pentru acti-
vitatea depusă în fruntea Federației Co-
munităților Evreiești din România și a
exprimat bune urări tuturor comunită-
ților evreiești din România.

Cu primul ministru Yitzhak Shamir

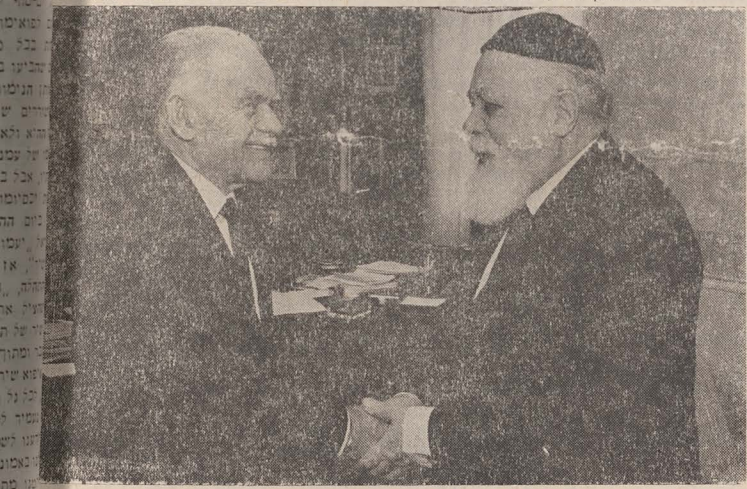
La 16 februarie 1990, dl Yitzhak
Shamir, prim-ministru al Statului Israel,
nit în audiență pe dl dr. Moses
Șef Rabinul Cultului Mozaic din

cit și de comunitățile evreiești din Dias-
pora, poporului român atit de greu incer-
cat.

Dl Yitzhak Shamir a elogiât activitatea
dlui Șef Rabin și a Federației Comuni-
tăților Evreiești în slujba iudaismului
și a transmis cele mai bune urări de
sănătate și succes populației evreiești din
România.

Primul ministru al Israelului a în-
credințat pe dl Șef Rabin că, așa cum
a făcut-o și în trecut, poporul israelian
este oricând gata să manifeste prietenie
față de poporul român.

Întrevederea a decurs într-o atmos-
feră de prietenie și frățietate.

ȘEF RABIN DR. MOSES ROSEN

PURIM, o poveste veche-nouă

O sută douăzeci și șapte de țări, de
hotarele Indiei și pînă la cele ale Etiop-
iei, se aflau sub stăpînire a regelui Aha-
ros. O sută optzeci de zile a durat
pățul desfășurat, în somptuoasele pa-
le din Susa, în cinstea acestui atotpu-
nic stăpîn. Întreaga camarilă, toți
rtenii, servili, hrăpăreți și lingusitori,
întrec în a admira bogăția și fastul
alat de monarh...

Așa începe Cartea Esterei; astfel se
desfășoară primul tablou din poveș-
tea Purimului. În citeva trăsături de con-
știință apare simbolul unei orînduiri în care
puterea conducătoare n-are altă grijă de-
cît aceea a orgiilor.

În ultimele zile ale festinului, după
ce s-a lăsat de beție, Ahasveros își amin-
tește că în afara de convivii săi, de care
acepuse să se plictisească, mai există și
poporul ce se află în Susa, și că acesta
în măsură să-i ofere un spectacol nou,
să-i dea senzații necunoscute.

Le roi s'amuse — regele petrece și are
în astfel de capriciu. Ochii blazați ai

regelui au văzut destule și acum ei aște-
aptă spectacole tari. Oamenii trudituri
sint scoși din mahalale și primesc fa-
voarea de a pătrunde în interiorul curții
regale, pe lîngă care nici măcar nu în-
drăzneau să treacă. Locuitorii cocioabel-
lor dărăpănate sint așezați în paturi de
aur și argint. Cît de amuzantă este ex-
presia de nedumerire de pe chipurile
celor care vād, pentru prima oară, vā-
lurile lucrate din cele mai rafinate dan-
tele ce străjuiesc încăperile monarhului!
Cîtă ilaritate stîrnesc minile bătătorite
de muncă, obișnuite cu cānțe de lut, din
care, de cele mai multe ori, lipsea hrana,
mîini care acum ating, cu timiditate,
vase de aur pline cu cele mai alese și
variate vinuri!

Astfel apare poporul, sub lumina reflec-
toarelor, povestitorului Meghilei. În tra-

(Continuare în p. 10)

PROFANAREA UNEI SINAGOGI

În noaptea de 15/16 februarie 1990, indivizi încă neidentificați au spart
poarta, ușile și chivoturile sfinte ale Sinagogii din Oradea, str. Mihai Viteazu
nr. 4, profanînd obiecte de cult.

Comunitatea Evreilor din Oradea a sesizat organele locale de poliție, iar
Federația Comunităților Evreiești a sesizat Ministerul de Interne și Ministerul
Cultelor, în vederea prinderii și pedepsirii autorilor acestui act incalificabil.

VIZITA DELEGAȚIEI „JOINT“ ÎN ROMÂNIA

PRIMIRE LA PREȘEDINTELE CONSILIULUI PROVIZORIU DE UNIUNE NAȚIONALĂ

O delegație a organizației „American
Joint Distribution Committee” a vizitat
România în zilele de 13 și 14 februarie
1990.

Delegația, formată din: dna Sylvia
Hassenfeld, președinta organizației, dnii
Michael Schneider, vicepreședintele ex-
ecutiv, Allan Batkin, președintele secției
pentru Europa răsăriteană și dr. Zvi
Feine, directorul programului „Joint”
pentru România, împreună cu dl Șef Ra-
bin dr. Moses Rosen, președintele Federa-
ției Comunităților Evreiești din Româ-
nia, a fost primită, miercuri 14 februa-
rie 1990, de dl Ion Iliescu, președintele
Consiliului Provizoriu de Uniune Națio-
nală al României.

A avut loc o întrevedere cordială, în
cursul căreia delegația „Joint” a mulțu-

mit dlui președinte Ion Iliescu pentru
declarația programatică prin care se in-
terzice orice discriminare rasială, națio-
nală sau religioasă și se acordă drepturi
egale tuturor minorităților, inclusiv co-
munității evreilor.

În același timp, delegația „Joint” l-a
asigurat pe dl Ion Iliescu că evreimea
americană va continua să acorde sprijin
poporului român în momentele grele
prin care trece și va face tot ce-i stă
în putință spre a contribui la înlăturarea
acestor greutăți.

Dl președinte Ion Iliescu a mulțumit
și a făcut o expunere succintă asupra
situației actuale din România. În același
timp, a mulțumit dlui Șef Rabin dr. Mo-
ses Rosen pentru sprijinul pe care îl a-
cordă țării ori de cîte ori este nevoie.

ALTE AUDIENȚE

Delegația, împreună cu Eminența Sa,
a fost primită de către dl Nicolae
Stoicescu, ministrul cultelor, de dl dr.
Dan Enăchescu, ministrul sănătății, și de
dl M. Mitran, adjunct al ministrului afaceri-
lor externe.

Delegația i-a încredințat pe membrii
guvernului de întreaga simpatie a iudaismu-
lui american față de munca și lupta
poporului român pentru libertate și de-
mocratia și a afirmat hotărîrea sa, așa
cum a făcut-o și în trecut, de a sta,
ori de cîte ori va fi nevoie, în sprijinul
României.

ADUNARE SOLEMNĂ LA TEMPLUL CORAL

La Templul Coral din București a
avut loc o mare adunare publică cu
participarea maselor evreiești, venite să
întîmpine delegația „Joint”.

Dl Șef Rabin dr. Moses Rosen a a-
dresat un iminos și frățesc salut delega-
ției, în numele tuturor comunităților din
România, ai căror președinți au fost pre-
zenți la solemnitate.

Dna Sylvia Hassenfeld și dl Allan
Batkin au relevat, în cuvîntările lor, fa-
ptul că programul de ajutorare „Joint”
din România poate servi drept model
tuturor celorlalte comunități evreiești
în care activează această organizație. Ei
au încredințat populația evreiască din

România că se află alături de ea, că or-
ganizația „Joint” este ferm hotărîtă să
continue programul de ajutorare pe care,
împreună cu Federația Comunităților E-
vreiești, îl îndeplinește la noi de 23 de
ani.

Conducerea „Joint”-ului a ținut, totu-
dată, să afirme admirația sa pen-
tru Eminența Sa dl Șef Rabin dr. Mo-
ses Rosen, președintele Federației, inițiu-
torul acestui program de asistență so-
cială, program al demnității și al frater-
nității evreiești, pentru devotamentul cu
care își îndeplinește misiunea, cîștigă-
du-și respectul tuturor.

MASA COMUNĂ

La masa comună care a avut loc la
Restaurantul Ritual din str. Popa Soare,
dl Prim Rabin dr. Neumann Ernest (Ti-
mișoara) a toastat în sănătatea dlui Șef
Rabin, căruia i-a închinat un emoțio-
nant cuvînt de dragoste și recunoștință
pentru cele înfăptuite în cei 42 de ani

de cînd conduce destinele iudaismului
român.

Vicepreședintele executiv al „Joint”-
ului, dl Michael Schneider, a mulțumit
participanților pentru călduroasa primire
și la rîndul d-sale, a elogiât Federația
și pe veneratul ei conducător.

(Continuare în p. 5)

UN DOCUMENT DE LA SINE GRĂITOR

PREAMBUL

„Apăruse volumul de „poezii” al lui
Vadim, intitulat „Saturnalii”. O poezie
cu 14 versuri conținea 15 injurături și
blesteme îndreptate către mine și „toți
ai mei” (Ghică la cine se referea „prie-
tenul” nostru, al tuturor?).

Et pour cause. Știa Vadim prea bine
ce face. Știa că eușuesc prea bine
ce pune la cale. Diversiunea antisemi-
tă, începută la 5 septembrie 1980 (pa-
truzice de ani de la venirea la putere
a legionarilor) își găsisă în față un om
care i se împotriva în mod public, în
țară și în străinătate. Omul acesta tre-
buia pedepsit. Executantul era Vadim.
Spontan (altă „spontaneitate” decît a-
ceea a mobilizărilor ceaușiste), spontan
se răspîndește chemarea, de la om la
om, evrei și neevrei, ca să vină vineri
seara la Templul Coral spre a protesta
împotriva acestui act huliganic de in-
jurie fascistă.

Am fost invitat, în decursul a două
zile, de patru ori, la Dineă, prim-vice-
prim-ministru în însărcinată de ceaușescu
să-mi ceară să renunț la „întrunire”.
Am răspuns: „Spuneți-i dlui preșe-
dinte că și un evreu are simțul onoa-
rei și că, în nici un caz, nu pot accepta
ca eu și «toți ai mei» să fim in-
sultați”.

Tot felul de presiuni și amenințări
au fost folosite.

„Nu cumva vreți să faceți manifesta-
ții de stradă?” — m-a întrebat Dineă.

„Spuneți-i dlui președinte că nu vom
face nimic, în afara legii. Ne vom exer-
cita drepturile de cetățeni”.

Adunarea a avut loc. Au participat
peste 1500 de persoane, evrei și ne-
evrei. Oameni de știință și cultură, per-

(Continuare în p. 7)

Rabi Hillel, revoluția și... antisemitismul

Citesc în presă, în aceeași zi (23 februarie), două știri alarmante. Prima: la Bacău a fost difuzat un text care anunță reînființarea Gărzii de Fier (adăugându-i-se numele sub care a debutat ca organizație teroristă și pogromistă: Legiona Arhanghelului Mihail), cu un program fățis de crime politice, avînd ca gîmea Arhangelu-blemlă al barbariei fasciste: Heil Hitler! Cea de-a doua știre: moto răcnetul-blemlă al barbariei fasciste: Heil Hitler! Cea de-a doua știre: în noaptea de 15 spre 16 februarie o mîină de indivizi — au sperăm identificați pînă la apariția acestei însemnări — au profanat o sinagogă din Oradea, edificiu întru chipind o îndelungată și fertilă prezență evreiască în orașul de pe Crisul Repede.

De la Bacău la Oradea sint cîteva sute de kilometri, dar, neîndoielnic, si-mistra proclamatie din oraşul moldav şi actul infam din oraşul transilvănean poartesc din aceeaşi sursă. Se profilează limpede un centru care tinde la reactivarea reziduurilor extremei drepte de odinioară şi la adunarea în jurul ei a unor elemente de periferie po-litică, dornice să-şi descarce instinctua-litatea primară în manifestări distru-gătoare şi asatine.

Asistăm, deci, la un fenomen grav, care, prin nocivitatea lui șovină, este încă o expresie a înverșunării unor forțe obscure împotriva procesului democratic în curs de afirmare în țara noastră. Este, într-adevăr, vizibilă înruditura dintre faptele cit se poate de neliniștitoare despre care a fost vorba mai sus și dezlănțuirile de brutalitate înregistrate în alte locuri, ca să nu mai vorbim de revoltătoare devastări a căror scenă a fost la 18 februarie Palatul governmental. Diversiunea socială și-a făcut întodeauna din antisemitism un auxiliar de prim ordin. Iată-l și acum pus în mișcare.

...Scriu acestea și mă gîndesc la Hillel. Da, la Hillel Hazaken, la Hillel

„bătrînul”, marele legislator evreu din secolul I înaintea erei actuale, dotat cu o minte de o uluitoare capacitate sintetizatoare (el este acela care, la rugămintea de a defini „stante pede” eșența Toriei, a răspuns imediat : „Să nu faci altuia ceea ce nu e pe placul tău”) și cu o răbdare, cu o modestie și o bună-ncredere neperече.

De ce îl evoc pe Hillel? Pentru că, în zilele revoluției care a pus capăt principinei opresiuni ceaușiste, mi-a fost dat să citesc câteva cuvinte celebre ale lui (atât de celebre, încât îndeosebi s-a uitat că îi aparțin), scrise cu litere uriașe, într-una din vitrinele de pe strada Edgar Quinet ale Institutului de Arhitectură, deci la doi pași de Piața Universității, unul din locurile de eroică jertfă ale lui decembrie 1989. Ele sunau astfel: „Dacă nu noi, atunci cine? Dacă nu acum, atunci când?”...

Este foarte posibil ca studenții-arhitecți participanți la acele lupte izbăvitoare să nu fi știut că îl citau pe Hillel. Mai important este, însă, că au apelat la acele maxime, care s-au impus umanității prin încercătura lor energetică atât de adecvată epocilor de criză (între cele două pe care le-am reprodus, mai există una, nu mai puțin mobilizatoare și

generoasă: „Dacă numai pentru mine, ce fel de om aș fi?”. Oricât mă fereș de orgoliul național, inserarea gândirii lui Hillel în elanul revoluției române l-a făcut mîndru și fericit pe evreul din mine.

mine. Dar foarte curînd după întîlnirea cu Hillel am avut parte de o surprîză inversă, de o jenă nesfîrşită faţă de blîndul vizionar însoşi, de parcă l-aş fi însoţit în Bucureştiul de astăzi, aflat în gestaţia unei noi epoci. Am coborît în Pasaj. Lîngă scările metroului, pîlcuri de oameni discutau aprins, dar civilizat, chestiuni politice. Am observat totodată şi înşi care se ocupau de alte treburî creşteră, prin unghere, un fel de bursă alţii dădeau cu zarul... Pe pereţi, numeroase inscripţii, afişe, desene. Între ele caricaturile grosolane ale unor personalităţi ale zilei; dedesubt, erau date, în vopsea tulbure (poate verde), numele lor, cu o literă metamorfozată în „scutul lui David”. Aşadar, nobilul însemna demnităţi evreieşti, metamorfozată după vechiul tipic rasist, într-o pecete insultătoare, menită să stîrnească rîcnări hulanice.

Am ieșit la suprafață, bucuros că voi respira un aer mai puțin poluat. Pe bulevardul însorit, dincolo de Piața Roșetii, în apropiere de strada Latină, am avut însă impresia că mă aflu din nou într-o subterană. Căci așa repetat, poate și mai perfid, spectacolul la care asistasem cu puțin mai înainte. Pe un zid era lipit — cu paginile interioare desfăcute — un ziar. Cîteva bărbați se opreau din drum și citeau, cu toții, unul și același articol, asupra căruia atrăgea atenția un chenar roșu, trasat cu o penselă

la groasă. Articolul, preluat de "York Times", remarcă între altele, şia partială evrească a unei personalităţi de care se vorbeşte cu provocatorii din Pasajul Unirii.

Ştiu, ziarul bucureştean se ocupă pe milini; textul cu pricina este un gazetar american, şi nu unul evreiesc. Numai că acel gazetar, dea prin articolul său obligă să informă — şi atâta tot — că ziarul bucureştean, tipărit în limba românească, urmărea nu să mădă să trezească — sau să lăse — câţi antievreieşti. Tentativa era postă trădată de acel băştinaş, cheinar rosu.

Uterior, nu m-a mai mirat
numere, același ziar a citat
derii comunisti aproape num
că a complimentat dictatura
nă pentru „moderația cu care
pe evrei. În același spirit
a reluat tema „vinovăției
pentru răscălele țărănești
temă dezmintită de anali
tici și spulberată cu brio de
breanu, care a plasat acțiune
lui său „Răscăala” în Munten
leaguri fără populație evreias
o impilare nemărginită a tradi
mintului.

O ultimă mărturisire: pînă la dactilografiez aceste rînduri, m-am bucurat de prilejul să citesc în bogata și interesantă presă bucureșteană ce apare astăzi comentarii asupra surprizelor din viața lor înfățișate mai sus. Așa că, în fine, a face un început, am-ascultat și eu, nădăjduindu-mă că nu-l voi regreta. Iată, dintr-un număr al lui Hillel: „Dacă nu mă așteptam să citesc cîine 2°...”

ANTON

Comanditarii de ieri, sponsorii de azi și altele..

Ani în şir, în presă nu s-a putut pomeni despre garda de fier sau despre legionari; cenzura ceauşistă, care fusese „desfiinţată” dar se găsea pretutindeni, amputa cu grijă orice referire la această organizaţie, probabil cu scopul de a nu indispuine anumite „cercuri” de peste hotare, legate prin amiciţie personală de „cel mai iubit fiu”. După cum nu s-a putut vorbi despre antisemitism, cuvânt pe care avea doar el dreptul să-l folosească, din cind în cind, în nişte fraze şablon, care, ca de obicei, exprimau exact contrariul situaţiei reale. Ori de cîte ori am vrut să mă refer la antisemitism sau la xenofobie în general, am fost nevoit să bat şaua ca să priceapă iapa, arătînd cu degetul spre Occident, deşi nu există ţară în Europa în care marginalizarea minorităţilor etnice să fi fost mai sistematică aplicată ca în România sub regim comunist şi, cu deosebire, sub varianta sa ceauşistă. La începutul lui ianuarie al acestui an, defineam, într-un articol, ceauşismul drept o sinteză sinistră între stalinism şi hitlerism asezonată cu totalitarismul nu mai puţin sîngeros din unele ţări africane şi asiatice. Apoi, vorbind despre teroriştii din zilele Revoluţiei, arătam că ei provin din spîta aceluia care, în toamna anului '40 şi în iarna lui '41, i-au ucis pe Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu, au împuşcat deţinuţii politici de la Jilava, au atîrnat oameni în cirilele abatorului şi au ars de vii ostaşi ai armatei române. Nu căuţaţi vă rog, acest articol; încredinţat unui ziar „independent”, el a luat drumul coşului cu manuscrise nepublicate care, potrivit formulei consacrate, nu se înapoiază. În lumina unor evenimente recente, aş adăuga că, în ianuarie 1941, numărul victimelor din rîndul oamenilor politici şi de cultură români ar fi fost cu mult mai mare dacă un colonel, pe numele său Rîoşanu, pe care istoricii uită să-l mai amintească, nu i-ar fi adăpostit şi apărut, acţionînd de unul singur şi asumîndu-şi mari riscuri personale.

Rîndurile de mai sus mi-au fost sugerate de o suită de manifestări din ultima vreme, apărute aproape simultan și a căror semnificație nu este bine să scape. Și, deși articolul apare într-o publicație care se adresează în special populației evreiești, trebuie spus de la început că el nu este destinat numai acestora sau, în primul rînd, acestora din două motive: mai întîi, pentru că, în România, evreii reprezintă azi un număr infim, în al doilea rînd, pentru că, așa cum se arată, parțial, într-un articol de ziar de care mă voi ocupa ceva mai tîrziu, victimele din rîndul națiunii române ale celor 52 de ani de dictatură (regală, legionară, militarist-antonesciană, comunistă și comunist-ceaușistă) sînt incomparabil mai numeroase decît cele provenite din rîndul minorităților, inclusiv al evreilor.

rătat imagini edificatoare și s-au exprimat multe puncte de vedere, unele cu date de diferite. N-am intenția să particip la controversa iscată, ci înregistrez numai actul în sine: degustător atît în intenții cit și în realizare. Iată, însă, că, aproape în același timp, sinagoga din Oradea a fost devastată de niște indivizi rămași neidentificați. Metoda nu s-a deosebit prea mult: spargerea ușilor, urmată de distrugerea mobilierului și răvărirea unor obiecte de cult. Fără discuție, un act de antisemitism. Dar numai atît? Nu, pentru că, tot în acele zile, o farmacie și un magazin alimentar din București au fost sparte, iar interiorul și mărfurile distruse, fără să se fure nimic. Concluzia: nu numai ura față de un lăcaș de cult evreiesc constituie mobilul principal al unor asemenea acte de vandalism (fără a nega, însă, și acest aspect), ci tendința manifestă de a destabiliza, prin metode teroriste, ansamblul societății românești. În sfîrșit, mergînd pe aceeași filieră, iată că, într-un alt colț de țară, la Bacău, apare un manifest lipsit de orice ambiguitate, al unei organizații ce se intitulăză „armata anticomunistă garda de fier”. Nu voi reproduce textul agramat al acestui manifest; a-jung numai cîteva interjecții: „Țara va fi din nou a noastră! Heil Hitler! Vom învinge!”

Cum adică „Heil Hitler“ ? Au uitat autorii manifestului să acese nume, împreună cu cel al lui Stalin, a însemnat, în anii '39-'40, pierderea părții de nord a Transilvaniei, a Basarabiei și a Bucovinei de nord ? Nu, n-au uitat, dar nu-i interesează, după cum nu-i interesea nici în anii '30 altceva decât ura sovînică cea mai înverșunată și servirea intereselor hitlerismului. Se păstrează și acum în arhivele germane o scrisoare a lui C. Z. Codreanu, adresată lui Hitler, în care i comunica acestuia dorința de a dezlănți în România o revoluție după modelul național-socialist și, în acest scop, solicita sprijinul Germaniei. De altfel, deceniul '30 este semănat de numeroase asasinat făptuite cu sînge rece de aceeași gardă de fier, cu intenția de a-i elimina pe cei ce se opuneau predării României pe mîna Germaniei hitleriste. Dintre ele, iată cele mai importante și mai spectaculoase omucideri : primul ministru I. G. Duca, Mihail Stulescu, dizident legionar, aflat pe un pat de spital (120 de focuri de revolver, urmate de ciopîrtirea trupului și de o sarabandă în jurul bucăților de carne), primul ministru Armand Călinescu și alții. Cu tot evidentul caracter terorist al acestei mișcări, un cartel electoral încheiat în anul 1937 îi oferea o anumită legitimitate, propulsînd-o spre putere. Dictatura regală, care a urmat, partidul unic-regalist — cel care a deschis îndelungata perioadă a dominației de către un partid unic —, cu al său „evreii nu se vor înscrie“, ceea ce a însemnat începutul

tul eliminării evreilor din viața politică, au năzuit drumul venirii la putere a legionarilor, eveniment care s-a produs la începutul lui septembrie 1940. Ce s-a întâmplat mai departe, cit de sîngeroase au fost lunile de guvernare legionară, cu pogromuri și salbătaie asasinat, se cunoaște. Nu voi stăruir asupra catastrofei care, începînd cu această dată, s-a derulat decenii la rînd și căreia i-a pus capăt Revoluția din decembrie 1989. Lucrurile sînt știute de toată lumea, iar martori oculari sînt încă în viață și pot vorbi despre tragedia suferită de poporul român, tragedie care, pe multe planuri, a fost unică în rîndul țărilor așa-zis socialiste. De aceea, și Revoluția românească a avut un caracter deosebit, sublim.

Și atunci apare întrebarea: cui folosește acum reapariția unei (sau unor) mișcări de tip nazist și încă într-o formă deosebit de violentă?

Să nu se uite că fascismul începe cu evreii, dar lovește apoi și pe neevreii. Hitler a început cu evreii, dar a distrus apoi Europa. Știm, bunăoară, de încercările monarhiei din anul '30 de a-i manipula pe legionarii incununate ueniori de un succes relativ; de succes deplin s-au bucurat, însă, emisarii lui Hitler și Himmler în România, adevărații comandanți ai legionarilor și care, în perioada de vîrf a teroarei dezlănțuite de aceștia, au fost comandanți S3 și SD, ale căror nume sînt cunoscute și pot fi date oriînd publicității. Cine sînt cei care comanditează sau, ca să folosesc un cuvînt la modă, îi sponsorizează astăzi și ce urmăresc, putem doar presupune, dar presupunerile nu constituie o dovadă. Sigure sînt efectele nocive contrarevoluționare, pe care le-ar putea determina reparația acestor strigoi și metodele violente ce i-au caracterizat totdeauna. Un detaliu, totuși, se impune. Într-una din seriile toamnei trecute la postul de radio BBC din Londra, pe care-l ascultam, de obicei, cu interes, mi-a fost dat să aud, la un fel de masă rotundă, trei istorici care graseiau o penibilă încercare de reabilitare a gărzii de fier, căreia îi confereau niște înalte și frumoase idealuri, care, chipurile, ar fi fost deturmate. Ideauri deturmate? Lăsînd la o parte numeroșii oameni asasinați, răniți și maltratați în scurtă perioadă de domnie legionară, voi aminti, citînd cifre oficiale, că membrii gărzii de fier au jefuit, numai în provincie, bunuri ale cetățenilor în valoare de peste un miliard de lei plus cîteva milioane bani lichizi în moneda românească și valută străină. Așadar: „Heil Hitler“ că rentează...

Și acum, mă voi întoarce la articolul pomenit în prima parte a acestor rânduri, articol apărut, la mijlocul lunii februarie, într-un oficios de partid. Pe bună dreptate, autorul subliniază coșmarul suferit de poporul român în anii dictaturilor, de tip nazist și de tip comunist, bazate — cum spune dinsul — pe concepte cu multe puncte perfect

asemănătoare. Ceea ce înțeleg este de unde a apărut necesitatea comparațiilor între genocidul asupritorilor și cel asupra poporului român. Că este știut că în perioada nazistă, genocidul a produs doar împotriva evreilor, împotriva națiunii române, care a suferit nu numai vicisitudinile războiului, soldat cu sute de mii de victime, ci și de mil de invalizi, mutilați, de cele ale ocupației străine a țării, de pierderea părții din teritoriul său național. În vremea suferințelor îndurate sub ocupația nazistă, comunistă, înfrângerea nazismului a fost sensibil egală pentru întreaga populație a României, fără deosebiri de condiționalitate, mai puțin, bineînțeles, pentru profitorii. Autorul articolului Ștefan Bănuț și o scurtă listă de oameni pe care îi cotește vinovați pentru aceste suferințe, S.U.A. Nu-mi trece prin minte să-l apăs de unul din ei. Cei care mai simțurală țară n-au decit să se apere ei înșiși, frapat, însă, că pe lista respectivă sunt, poate, cu două excepții, scutiți de origine evreiască, deși de asemenea să se stabilească cu adevărat că evreii, în zilele, s-a putea ușor vedea că au suferit de evreilor cu funcții de conducere, trăd și în stat s-a diminuat cu dramatic iar, după preluarea puterii, către clanul ceașcașu, a ajuns. Chiar din rîndul celor citați, toți au fost de mult excluși din viața țării și înlăturati din orice funcție.

Procedeu din orice nou. Mai mult
aș putea recomanda autorului in-
ne o întreagă bibliografie. Cu
care să-l ajute la completarea
mintite. Bunihoară, o revistă liter-
părută sub oblăduirea odraslei
toare, a publicat, timp de foarte
săptămâni, pagini întregi care
nau literatura și arta din timpul
del numite obsedantul deceniu (or-
asane, în mare parte, justifică
scopul, din păcate, numai de a
astfel și mai obsedantul sferă
care a urmat. Ei bine, ca un
aceste numeroase pagini pline
zații, unele reale, altele imagi-
și-au găsit loc spre a fi citați de
itori arștii și critici de origine
că, considerați drept unicii vinu-
criza culturii românești din acea
în timp ce autorul serialului reu-
zbura cu dezvoltările printre cîm-
sea trucate, cel mai elementar
replică era împiedicat cu brutalitate
tot felul de „culturiști” n-
al căror rol în jugularea culturii na-
nale este astăzi de notorietate pe-
Încă o dată, departe de mine gî-
a dezvoltăți pe cineva. Cu care
vizații și mai trăiesc sînt liberi ac-
se apere singuri și să restabilească
vărul dacă acesta există. Dar mi-

AL CORN d

(Continue in a

ȘEDINȚA LĂRGITĂ Comitetului de conducere al F.C.E.

Marti 13 februarie 1990, a avut loc Ședința Comitetului de conducere al Federației Comunităților Evreiești, cu participarea tuturor președinților de comunități din țară.

Eminența Sa Șef Rabin dr. Moses Rosen a făcut o analiză a noilor condiții în care se desfășoară activitatea comunităților noastre și a cerut președinților să prezinte aspecte din viața acestor comunități în ultima perioadă.

Au luat cuvântul la discuții: ing. Tibertu Roth — Brașov, acad. prof. dr. doc. Cajal, ing. Oșy Lazăr, dr. Simion aufman — Iași, dr. Ch. Crupariu, dr. Ifred Hărlăoanu, prof. dr. doc. M. Saagea, dr. Suhor Abramovici — Cimpulung Moldovenesc, Prim-Rabin dr. Neumann Ernest, av. Iancu Zimmer — Craiova, Max Alexandru — Deva, av. Emil Sechter, ing. Th. Blumenfeld, dr. Kersz Nicolae — Cluj, Ghidu Bruckmaier, picker Ignat — Dej.

Pe marginea discuțiilor purtate, Eminența Sa a făcut precizările necesare și

a clarificat modul în care comunitățile noastre trebuie să-și desfășoare activitatea în prezent. Domnia Sa a insistat asupra faptului că ele trebuie să mențină un strins contact cu Federația Comunităților Evreiești, căreia trebuie să-i ceară ajutorul în rezolvarea tuturor problemelor importante ce depășesc competența lor sau care prezintă un interes general și în care Federația poate acționa cu eficiența necesară.

S-a cerut comunităților să se mențină strict în limita atribuțiilor lor de rezolvare a problemelor evreiești de cult, de cultură iudaică și de asistență socială, fără a interveni în politică. Se cere comunităților noastre ca, folosind condițiile de libertate create, să aibă grijă de buna funcționare a sinagogilor, a cursurilor de Talmud Tora, de rezolvarea corectă, principală, a problemelor de asistență socială, de satisfacerea nevoilor unei vieți tradiționale evreiești.

Ședința s-a desfășurat într-o atmosferă de lucru, constructivă.

ÎNTÎLNIRI

În timpul primirii parlamentarilor americani

Luni 12 februarie a.c., Eminența Sa Șef Rabin dr. Moses Rosen a primit vizita judecătorului Alex Kozinski din S.U.A., însoțit de dl. av. Harry Littman și de dna Agot Cuperman, atașat cultural la Ambasada S.U.A. din București.

Miercuri 14 februarie a.c. Eminența Sa dl. Șef Rabin dr. Moses Rosen, președintele Federației Comunităților E-

vreiești a primit vizita unei delegații formată din: Christopher Smith și Dorothy Taft din partea Camerei Reprezentanților din Congresul S.U.A. și Dennis Curry, secretar II al Ambasadei S.U.A. la București.

Au fost de față dnii ing. Theodor Blumenfeld, secretar general al F.C.E. și av. Emil Sechter, prim-consilier al Eminenței Sale.

A avut loc o discuție, desfășurată într-o atmosferă cordială.

ÎNTREVEDERILE EMINENȚEI SALE ÎN ISRAEL

RECEPȚIE

Secția israeliană a Congresului Mondial Evreiesc a oferit o recepție în onoarea Eminenței Sale dl. Șef Rabin dr. Moses Rosen în ziua de joi 8 februarie 1990 în sala „Beit Zioniei Americane”.

Președinții secției — Iehiel Leket și M. Drobles, secretarul general — Av. Becker, precum și alte numeroase personalități proeminente ale vieții culturale și politice israeliene au omagiat cu căldură binefăcătoarea activitate a dlui Șef Rabin și i-au exprimat recunoștință pentru spiritul de sacrificiu manifestat ori de câte ori evreii din România au avut perioade dificile.

Dl. Șef Rabin a făcut o expunere amănunțită asupra istoricelor evenimente care au dus la eliberarea României de sub jugul tiraniei și la procesul de democratizare a țării în curs de desfășurare.

Au fost subliniate bunele raporturi dintre Israel și România și perspectiva optimistă asupra viitoarelor desfășurări ale acestor raporturi.

LA „CASA DIASPOREI”

În aceeași zi a avut loc la „Casa Diasporei” (Beit Hatefutzot) conferința Eminenței Sale despre „Situția actuală în România după marea revoluție de eliberare”.

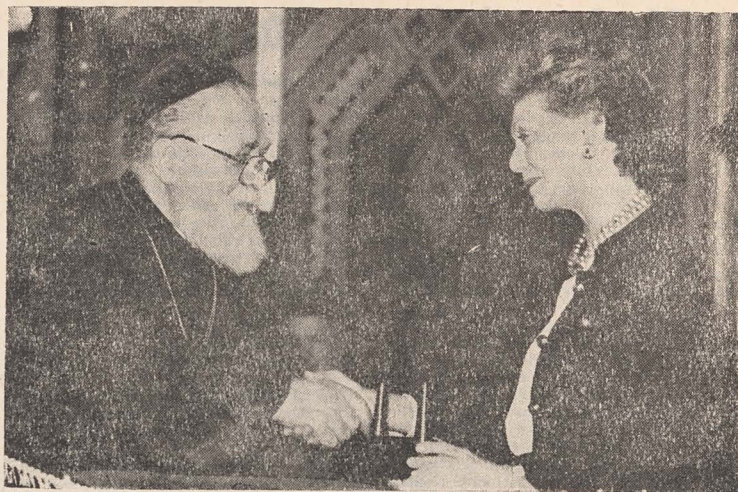
A prezidat dl. Itzhak Artzi, fost deputat în Parlamentul israelian, conducătorul secretariatului „Casei Diasporei”.

Numerosul public prezent a urmărit cu atenție expunerea vorbitorului.

CONVORBIRE CU MINISTRUL CULTURILOR

Joi 8 februarie 1990, Excelența Sa dl. Zevulun Hammer, ministrul cultelor al Statului Israel, a primit într-o lungă audiență pe Eminența Sa dl. Șef Rabin dr. Moses Rosen. A avut loc o amănunțită informare asupra situației comunităților evreiești din România, a problemelor la ordinea zilei după revoluția populară care a pus capăt tiraniei și asupra perspectivelor de viitor pentru asigurarea în continuare a nevoilor religioase ale comunităților.

Convorbirea a decurs într-o atmosferă prietenească.

Dna Sylvia Hassenfeld felicită pe Eminența Sa

VIZITA DELEGAȚIEI „JOINT” ÎN ROMANIA

(Urmare din p. 1)

RECEPȚIE

Miercuri 14 februarie 1990, a avut loc, la Restaurantul Ritual din str. Popa Soare, o recepție oferită de Federația Comunităților Evreiești în cinstea delegației.

Un program de cîntec tradițional a fost executat de către corurile Federației (de copii — „Talmud Tora”, de tineret — „Șira Vezimra”, „Menora”), sub conducerea dirijorului Izu Gott și a maestrului Gerry Podgoreanu. Programul a fost viu aplaudat, atît de către oaspeți, cît și de întreaga asistență.

Membrii delegației au vizitat diferite

instituții de asistență socială ale Federației și și-au exprimat admirația pentru modul în care funcționează acestea.

S-a relevat faptul că, în zilele Revoluției, programul de asistență a continuat zi și noapte (masa la domiciliul celor bolnavi, grija medicală în căminele de bătrîni, activitatea neîntreruptă a restaurantului ritual etc.).

Președinta „Joint” dna Sylvia Hassenfeld, și ceilalți membri ai delegației au felicitat medicii, surorile de caritate și pe toți participanții la programul de ajutor social al F.C.E.

În seara zilei de 14 februarie 1990, delegația a plecat, împreună cu Eminența Sa dl. Șef Rabin dr. Moses Rosen, în Israel.

La solemnitatea de la Templul Coral

Apariție editorială

În catalogul marii edituri „Weidenfeld and Nickolson” din Londra a fost prezentată cartea „Dangers, Tests, Miracles” („Primejdii, Încercări, Miracole”), povestea vieții Eminenței Sale Șef Rabin dr. Moses Rosen, precum a fost povestită lui Joseph Finklestone.

Cartea, scrisă în limba engleză, are 352 de pagini.

Cităm din prima prezentare a cărții făcută în catalog:

„Aceste memorii ne înfățișează povestea incredibilă a felului în care, într-un stat strict comunist, autorul a izbutit să câștige bătălia atît pentru libertatea religioasă a evreilor, cit și pentru Alia în Israel.

Înfruntînd numeroase primejdii de-a lungul anilor (din 1948 pînă azi), a dovedit un uimitor curaj și, datorită superbei sale memorii, este acum în măsură să ne înfățișeze dramatice dialoguri cu mari conducători spirituali și politici.

Autorul explică și mult controversatele sale teze în legătură cu lozincă „Let my people go”, pe baza căreia unii au militat „pentru” evreii sovietici.

În această eră a „glasnost”-ului, povestea e de o deosebită semnificație, dar, mai presus de toate este povestea vieții extrem de interesante a unui rabin, om de curaj, care a știut să schimbe soarta poporului său.”

Cartea va apărea în librăriile britanice la 30 aprilie 1990.

Comanditarii de ieri...

(Urmare din p. 4)

ceașistă de a arunca ginoiul produs de el în ograda trecutului și de a încerca să facă minoritățile inovate de mizeria materială și spirituală în care a dus țara, a fost de prea multe ori folosită spre a putea fi acceptată de oamenii de bună credință. Așa că, dacă autorul în cauză dorește, poate găsi în presa patronată de familia conducătoare cu mult mai multe nume și argumente, reale și,

mai ales, inventate, despre rolul evreilor și, bineînțeles, al bicicliștilor, în calamitățile sociale ale ultimelor decenii.

Regretabil este că în publicații care se pot exprima acum în deplină libertate și unde se pot susține, documentat și serios, niste puncte de vedere, se recurge la metode folosite cu rezultate fusteste de presa manevrată destul de inabil, pînă nu de mult și de aberanta propagandă ceașistă.

PURIM

O poveste veche-nouă

(Urmare din p. 1)

gediile antice, în mijlocul pasiunilor dezlănțuite de către eroi, apare corul, care aduce nota adevărurilor senine și eterne. Aici, poporul apare ca un cor al tăcerii. În spectacolul regizat spre a provoca buna dispoziție regală, masele sînt menite să joace doar rolul de figuranți. Tăcerea lor e însă destul de elocventă. Am putea-o defini drept o tăcere activă.

Alt tablou. Alt ospăț. De data aceasta asistăm la un duet: regele capricios și satrapul plin de venin și ranchiună, Haman. Acesta din urmă vrea să se răzbune cumplit pe unul dintre cele o sută douăzeci și șapte de popoare, pentru jignirea ce i-a adus-o unul din fiii acestui popor. Mordehai, evreu, n-a imitat pilda tuturor slugilor din camăra și, în loc să se culce, a rămas inflexibil și astfel el a rănit orgoliul tiranului. Între două pahare, Haman caută deci să-l convingă pe rege că poporul lui Mordehai e „împrăștiat și risipit printre celelalte popoare, care are legiuri deosebite de ale celorlalte și, ca atare, nu face ca regele să-l lase în viață”. Haman evită orice dialog, orice convorbire cu Mordehai sau cu ceilalți fii ai poporului pe care l-a osîndit, căruia îi contestă dreptul la viață. Haman vrea pur și simplu dispariția poporului evreu. Dacă argumentele sale nu sînt prea convingătoare spre a determina exterminarea unei întregi națiuni, ele sînt însoțite de unul hotărîtor: zece mii de ducați vor fi vărsați de către Haman în vistieria regală.

Bietii figuranți! De data aceasta, nici nu mai apar pe scenă. Îi bănuim doar între culise. Cei mai mulți dintre dinșii, perși, mezi și alte seminții, muncesc din greu și furnizează cu sudoarea frunții lor cei zece mii de ducați zvîrliți la stînga bursă de viați omenești, iar ceilalți, „tinerii și bătrînii, copiii și femeile”, poporul lui Mordehai, sînt sortiți să furnizeze monarhului și primului său sfetnic un nou spectacol tare, acela al morții lor în chinuri.

„Regele și Haman s-au așezat să bea, iar orașul Susa era consternat”. Versetul acesta ne redă, în mod lapidar, întreaga situație. Pe de o parte, criminalii care se amuză, în timp ce pecetluiesc destinele unui întreg popor; pe de altă parte, orașul Susa, întregul oraș — nu numai ghetoul evreiesc, ci toți locuitorii capitalei, consternați de nelegiuirea ce se pregătește. Ahașveroș și Haman aruncă zarurile spre a stabili, printr-un alt capriciu, ziua măcelului. În același timp, „cei mulți își aștern sacul cu cenușă”, ca protest împotriva masacrului hotărît.

Este adevărat că în întreg cuprinsul cărții Esterei nu e pomenit numele lui Dumnezeu. Faptele se succed printr-o înlanțuire de vicii și nelegiuiiri, menite a duce spre catastrofă. Tot timpul, însă, întrezărim existența unei forțe divine, care veghează ca răul să nu poată triumfa definitiv, forță care — o simțim din rîndurile Meghilei — va năruși pînă la urmă toate fărădelegile ce se pregătesc. „Ei uneltesc planuri care se vor prăbuși, rostesc cuvinte ce nu se vor împlini, căci cu noi e Dumnezeu” este versetul pe care-l citează copilul, răspunzînd lui Mordehai.

La fel se întîmplă lucrurile și în ceea ce privește poporul. În zadar glasul său e înăbușit și tiranii negociază soarta lui în ciocnitul cupelor. Purim e sărbătoarea „răsturnării unei orînduirii nedrepte. Haman își găsește sfîrșitul binemeritat, iar doliul mulțimii se transformă în sărbătoare. Epilogul Meghilei ne prezintă, la fel cu începutul ei, un ospăț. Nu mai e vorba de huzurul citorva asupritori, ci de un ospăț colectiv, al întregului norod. La masa vieții cea încercată cu bunătăți vor sta cei mulți și oropsiți, nu ca figuranți, ci ca personaje active, gospodari ai propriilor lor bucate, iar amintirea ahașveroșilor și hamaniilor va împlini rolul de amuzament al poporului.

„Moneda lui Mordehai avea un sac cu cenușă pe o parte și o cunună de laur pe cealaltă” (Midraș Raba Bereshit, 39).

În locul ducaților regali minjiți cu sine, o nouă monedă e vestită pentru vremurile ce vor veni. E moneda ce nu mai poartă efigia nici unui tiran, ci simbolizează destinul de ieri și cel de mîine al marelui erou al istoriei: poporul. Destul a purtat poporul sacul cu cenușă al chinurilor și umilintelor. Se apropie vre-

mea cînd în vîzul tuturor va apărea reversul medaliei: cununa de lauri a victoriei va nimba fruntea cea plină de suferințe a norodului.

În locul lui Haman este așezat Mordehai în locul trufășului călău cîrmuiește omul care a luptat și și-a pus viața în primejdie spre a reabilita demnitatea umană pălmuită, spre a pune capăt corupției și imoralității, spre a salva un întreg popor de la pieire. El, Mordehai, e antiteza lui Haman, căci așa se termină versetele cărții Ester: Mordehai e, „în asentimentul celor mai mulți dintre frații săi, luptător pentru binele poporului său și apărător al păcii pentru toate semințiile sale”.

Purim, sărbătoarea triumfului poporului asupra tiranului, a victoriei judecării dreptei cerești asupra nelegiurii genocidului, a bunului-simt asupra capriciilor, nu poate să dispară nicicînd. Cartea Esterei rămîne de-a pururi, căci conținutul ei reprezintă, după cum însuși se caracterizează, „cuvintele păcii și adevărului”.

Permanența Purimului, faptul că poetul sinagogal îl arată că, supraieciul tuturor celorlalte sărbători, își are deplină justificare. Eroi invizibili ai Purimului, Dumnezeu și poporul, nu sînt obiecte pasive ale istoriei, ci înșiși făuritorii ei. Eternitatea lor se identifică cu aceea a sărbătorii.

PURIM SAGA

DRAMĂ ÎN TREI ACTE, CU UN HAPPY-END

Actul I

Ahașveroș se trezi după cele șapte zile de ospăț de la palatul său. Îi vijilia capul, în gură simțea o amăreală, părea obosit și deprimat. Căscă zgomotos, iar valetul său, care a înțeles că stăpînul său s-a trezit, se strecură ca o umbră în dormitorul împăratului, cu o tavă de argint pe care se afla o sticlă de „Susan-cola”. Ahașveroș sorbi licoarea, plescăi din limbă, apoi ceru zierele de dimineață. Le răsoi plictisit, citi titlurile și mormăi: „Din nou aceleași povești: conferințe de dezarmare, atacuri teroriste, crize”. „Auzi: conferințe de dezarmare, pace pe Pămînt și militarizarea cerului, „Războiul stelelor”, unde vor să ajungă ăstia? Se vor minia zeli într-o zi...” Valetul ieși, iar Ahașveroș, care a ajuns la rubrica „Căsătorii” din Mica publicitate, tresări și se îngălbeni la față: „Văști, Văști, biata mea împărăteasă!” Abia acum își reamintea cum s-au petrecut lucrurile; cum, turmentat de băutură, a ordonat împărătesei să facă strip-tease în fața oaspeților, cum ea a refuzat iar el a poruncit s-o...

Ahașveroș își șterse sudoarea de pe frunte, se ridică, își pune coroana pe cap și pași spre sala tronului. Se așază comod în scaunul domnesc, luă o înfățișare severă, așteptînd să vină sfetnicul. Primul care s-a înfățișat a fost sfetnicul său cel mai mare în grad, Haman. Ahașveroș nu-l prea agreea pe Haman, o namilă cu barba ciufulită, cu niște ochi perfiți și o gură care rînjea me ou. Era însă o „mină de fier” și făcea treabă bună la strînsul birurilor. Haman făcu o plecăciune și se așază turcește la picioarele tronului.

Ahașveroș: Vreau să discutăm două probleme: înzestrarea armatei noastre cu sulite și săgeți moderne, dacă se poate chiar cu capete nucleare și problema vacuumului creat prin dispariția împărătesei Văști.

Haman: Nu, Măria Ta, mă ierțiți că vă contrazic, dar am o problemă extrem de urgentă, pe care trebuie s-o rezolvăm imediat. E vorba despre evrei.

Ahașveroș: Ce evrei? Care evrei? Nici n-am auzit de ei.

Haman: Măria Ta! E o nație, o seminție de oameni foarte răi, perfiți și subversivi. Se țin deoparte: își au Dumnezeul lor, legile lor, obiceiurile lor. Apoi și-au deschis niște dughene în care vind rachiul și unele mărunișuri, ca nasturi și altele... și...

Ahașveroș: Și ce-i cu asta?

Haman: Ce-i cu asta? Măria Ta, se vede că serviciul nostru de informații nu este deloc eficient. Cum de n-ați auzit de evrei, de „Cahalul” lor, de faimoasele „protocoale ale înțelepților”? Ei ne sfidează și ne subminează imperiul.

Ahașveroș: Și ce propui?

Haman: Soluția finală.

Ahașveroș: Dragă Haman, prea vorbești în doi peri. De soluția de care spui tu n-am auzit. Vorbește mai pe șleau.

Haman: Măria Ta, voi fi mai explicit. La porunca ta, să trimitem călăreți în întregul imperiu și să înștiințăm poporul că în ziua „X”, la ora „H”, vor fi omorîți toți acești evrei, toți, de la copiii din fașă, pînă la ultimul bătrîn. Îi căsăpim, le luăm averile și gata...

Ahașveroș: Cum? Chiar așa?

Haman: (rînjind) Chiar așa, Măria Ta. Este o poruncă.

Ahașveroș: Porunca cui?

Haman: Porunca vremii.

Ahașveroș: Bătu-te-ar norocul dracului, Haman... Bine, acțiune vrei tu, să ne mai distrăm pe pași sovăritori se îndreptă spre...

Ahașveroș se ridică de pe tronaș, să se mai destindă puțin, zări pe prea frumoasa Ester, e gătită și instruită de unchiul de dehai, a ajuns, printr-un concurs mușete, la palat printre candida lectionare în hareem.

Ahașveroș se îndrăgosti imediat, iar nu peste mult timp o uită și se căsătorii cu Ester și o însoțește la împărăteasă.

Actul II

În palatul lui Haman — lumina, Tolănit pe divanul acoperit cu covora grele, pufăie din narce vesel. Lîngă el, Zereș, nevasta lui îngrijorată.

Haman: Ha, ha, ha! mi-am spus. Miine în zori călăreții vor anunța marea veste: exterminarea lor... Uită-te puțin afară, Zereș, vezi dreapta aceea de spinzurațoare, la pe Mordehai, pe liderul lor, pe ajutorul Esterei, pînă la palat se trată și refuză să mi se închine. Da venit eu de hac, și la toți ai săi în curînd voi deveni fîhrer-ul acest periu. Ți-o jur, Zereș!

Zereș: Haman, dragul meu, ce e un genocid. Și apoi nu e bine să cepi cu evreii... Nu ții minte ce ți-a raras cu marina lui...? Iar acum recent, Hitler cu ai săi. Procesul Nürnberg, spinzurațorii. Mi-aduc în cu groază de frau Göbbels, cum se vit cu Joseph al ei și cum apoi arși cu cei cinci copii ai lor, la Haman, avem zece. Ai putea să tu puțin mai uman...

Haman: Mai tacă-ți gîgărele. Mai întii că încurci erele. Farao, au trăit în ere diferite. Și-apoi au trebă de muliere... Voi duce pînă păt soluția finală!

Zereș: Da, da, ce naivă sînt! I-am lui Haman să fie uman... Ce eroare! avut dreptate regina Ester că hamul este incompatibil cu umanismul... e adevărat, am încurcat erele, dar manii rămîn aceiași, în toate erile toate timpurile (și frînge miîințele).

Actul III

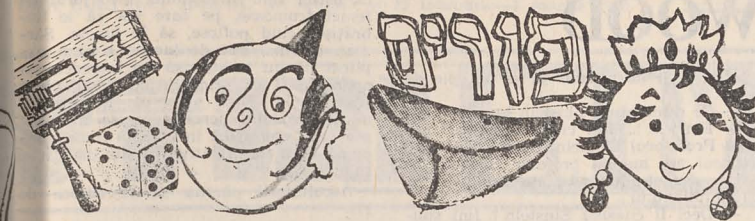
În sala de tron e liniște. De duri se aud sunete de harpă. Ahașveroș e tăie în scaunul domnesc. Se furiește umbră. Ahașveroș deschide ochii, e grește pe împărăteasa Ester, care tristă, și-i întinde sceptrul de aur. ne-mi, scumpa mea, de ce ești tu Spune-mi care e dorința ta și ți-o îndeplinesc. Și o jumătate de împărat sînt gata să-ți dau, întregă... rămîn șomer — spune, iubito!

Ester: Mărite împărate, vor să moare pe toți ai mei... Știi, Haman, luția finală... pe toți... pe Mordehai, chihl meu drag, care te-a salvat de plot... Uite spinzurațoare... O! Sîră bunește în hohote de plîns).

Ahașveroș: Nu mai plînge, iubito, că-l aranjez eu...

Epilog

Haman: Sînt pierdut! Sînt pierdut! Vine straja! Sînt un nod în gît...

fi spinzurat în locul lui Mordehai! Și mi-e milă și de antisemiții care vor urma. Vor termina și ei în spinzurătoare!

Zereș: Te-am avertizat, Haman! Acum voi rămâne văduvă, fără pensie de urmaș! Adio, Haman! A venit straja.

Lumini, veselie pe străzile Șușan-ului. O mare mulțime o acclamă pe Ester, care

stă în balconul palatului. Mordehai, care a devenit primul premier evreu înaintea lui Disraeli (și care nu și-a schimbat numele), este purtat pe brațe. Sărbătoare și la Popă Soare, inghesuială pentru invitație, inghesuială pentru tratație. Un evreu îmi spune: „Iată că ne-a rămas ceva bun și de la Haman...” Și se delectează cu un humăntaş rumenit.

LEO SCHADACH

PURIMGREIT ȘI PURIMSPIL

Încă nu apare colțul ierbii, iar vîntul zburătește printre copacii goi, că vine Purimul.

Purimul nu este o sărbătoare și frigurile nu sînt o boală, spune un vechi proverb evreiesc. Dar cite zile de febră și cită chinină amară n-am înghițit din cauza frigurilor și ce bucurii și surprize nu ne-a adus Purimul??

Cu cirpe roșii provocam curcanii la luptă, dar, în loc să strigăm ca ceilalți copii „n-ai mărgele roșii c-ale mele”, noi ne năpusteam asupra pașnicilor și cam țărădelor păsări, strigîndu-le: „Ei, curcanii, cînd e Purim??” Și curcanii, fuioși, săreau la noi, înfîindu-și coada și strigau „Adar, Adar, Adar”.

Da, în luna lui Adar cade Purimul și noi, mulțumiți cu acest răspuns, îi lăsam n pace și mergeam, toată ceata lui Pauc, să strîngem niște grăunțe, din cele isipite din hambare.

În timpul acesta, mama trebuia prin bucătărie, pregătind „humăntaş” și mult gustoasă prăjitură „fagure de miere”.

Cei mai mari dintre noi mesteream grăre (zbrînitoare), cu care trebuia să coperim, la șil, printr-un zgomet cît mai fernal, numele lui Haman, dusmanul de moarte al evreilor. Așa ne spunea ta, că Haman trăiește încă ascuns undeva și dacă noi, copiii evrei, n-o să-i coperim numele (în veci fie blestemat), se va ridica din nou să se răzbune.

Pregăteam la școală piesa de Purim — Purimspil —, vechea punere în scenă a poveștii din veacuri, transmisă din generație în generație, adaptată la noile timpuri. Pe canavava vechii legende împleteau alte cîntece de haz, strigări și întimplări, care satirizau metehne obiceiuri de azi.

Profesorul nostru de ebraică voia să de piesa de o întîmplare de la noi din țară — despre Ester, fiica anghosistului

Kröner —, care fugise de acasă și se măritase cu un băiat din sat.

N-aveam voie să spunem nimănui despre ce e vorba în piesă, aluziile erau străvezii, iar Kröner, marele Kröner, era episcopul sinagogii. Domnul Kröner nici nu voia să mai știe de fata lui și, dacă vorbeai de dînsa, se enfuria amarnic, iar fața i se congestiona caraghios (așa ni se părea nouă, copiilor).

Rar venea Ester în țîrg și atunci ocolea cartierul evreiesc. De aceea m-am mirat cînd am văzut-o în fața casei. Mă trage deoparte din ceata de băieți, îmi vîră cu forța niște nuci în buzunare și apoi mă întrebă în șoaptă: „Voi ce pregătiți acolo de Purimspil??”

N-am voie să-i spun, dar sînt mîndru de secretul ce-l dețin și, apoi, mi se și face milă de ea, toată făptura ei e numai rugămintă și ochii ei sînt atît de triști! Las-o încolo de taină; și-i spun despre cuprinsul farsei.

Nici nu știu cum a dispărut de lingă mine. Mi-am continuat doar joaca pînă m-a chemat mama să duc darurile de Purim, așa cum e obiceiul, la prieteni, cunoscuți și rude.

Bătea în acel an de Purim un vînt cumplit. Degeaba îmi strîngeam haina groasă, că vîntul pătrundea pe dedesubt. Vinăt de frig și slăbănog din fire, de-abia înaintam. Îmi aminteam urarea rabinului: să fii deștept ca un fecior de rabin și sănătos și voinic ca un pui de gospodar.

Trebuia să dau darul de Purim profesorului de ebraică, care locuia cam departe; mă luptam tot mai aprig cu vîntul și țineam strîns legătura cu prăjiturile, ca să nu le risipeșc.

Casa lui avea o grădină în față; micuță, de abia se zărea printre copaci. Frunzele căzute alcătuiau o cărare cu o manta ce se ridica în vînt, de parcă erau mii de lighioane. Mă apropii încet, aud niște glasuri, deslușesc vocea rătăitoare a Esterei și prind cuvintele: „Multe necazuri am făcut tatii; nu-i mai face și tu. Pentru o glumă răscolești lumea și înni lucruri care se cer uitate”.

O vâd pe Ester ieșind din casă; cînd dau ochii cu profesorul, îl găsesc tulburat, îmi ia pachetul și nici măcar nu-mi mulțumeste.

Peste o oră, profesorul ne schimbă textul: Purimspilul sună ca pe vremuri, Ahașveros e venerabilul rege, iar Ester e cea din Meghila.

Purimul s-a desfășurat ca de obicei, au venit lăutarii țigani din localitatea apropiată, cu repertoriul lor de cîntece evreiești, pe care le stîlceau cum le venea mai la îndemînă, încît „oi vei dă rebetș” suna ca „oi, olei de rapită”, iar noi, copiii, ne-am masecat și am pornit în gloată pe la case, unde am fost primiți cu veselie și voie bună.

DAVID BRUMFELD

Datini și obiceiuri

„De cum începe luna Adar, crește veselia”. Sărbătoarea de Purim, situată în miezul lunii Adar, începe de fapt cu mult înainte. De două milenii și jumătate, an cu an, în a 14-a zi a celei de a 12-a luni, evreul dezbracă haina cenușie a grîlilor cotidiene pentru a prăzni, într-o atmosferă de sinceră veselie, „sărbătoarea sorților”. Ziua de Purim este de fapt punctul culminant al săptămînilor de veselie care o preced. Ele sînt caracterizate prin pregătiri intense, pline de agitație, menite să asigure veseliei sărbătorii cinstirea cuvenită. Cînd lucrul: Purimul este de fapt o sărbătoare nu prea veche. Sărbătorirea ei nu este prevăzută în Tora. În afara citirii Meghilei, nici o ceremonie festivă nu o împodobește. Și totuși, Purimul poate fi considerat, fără îndoială, cea mai populară sărbătoare a anului. Poporul s-a atașat de ea poate mai mult decît de oricare dintre sărbătorile evreiești, a încoronat-o cu cununa strălucitoare a celor mai duioase obiceiuri, i-a dăruit din plin forțele sale artistice creatoare și a transformat-o într-o sărbătoare cu adevărat plină de farmec.

NUMELE SĂRBĂTORII

Sărbătoarea poartă numele de Purim, după cuvîntul persan „Pur”, adică „sorti”. Conform celor povestite în „sulul Esterei”, Haman, ministru al regelui persan Ahașveros, a tras la sorți pentru a fixa ziua în care toți evreii din ursa împărăției a lui Ahașveros urmau să fie măcelăriți. Sorții îi indicară cea de a 13-a zi a lunii Adar. Or, grație intervenției frumoasei Ester, planul fu zădărnicit. Ziua fixată pentru măcel le-a fost dată evreilor pentru a se apăra în contra pogromistilor, iar ziua următoare a fost fixată pentru posteritate drept zi de veselie și de sărbătoare.

TAANIT ESTER

Ziua de 13 Adar este zi de post. „Postul Esterei” începe în seara zilei de 12 Adar și se termină în clipa în care începe Purimul însuși. Veselia zilei de 14 Adar nu trebuie să ne facă să uităm

SEUDAT PURIM

Tot pentru crearea unei atmosfere de veselie în fiecare casă evreiască se organizează, în după amiaza zilei de Purim (14 Adar), o masă festivă de Purim (Seudat Purim). Se servesc bucate alese, într-o atmosferă de veselie. Se fac glume pe seama lui Haman și se cîntă tot felul de cîntece vesele. Unii țin „predici de Purim”, în care se prezintă talmăcirii pline de haz pe texte de Meghila sau din actualitate. „Predicile de Purim” constituie, pentru cei ce știu să le guste, un prilej în plus de distracție, căci ele conțin adesea poante de mare finețe, învățături morale și toate într-o atmosferă de tradițional umor evreiesc.

PURIM-ȘILURI

Casele evreiești sînt vizitate, de Purim, de tineri mascați, care prezintă scheciuri, cîntece, mici piese, toate axate pe teme specifice sărbătorii. Obiceiul este

„PURIM”
פורים

de nenorocirea care pîndea colectivitatea evreiască din Persia, care nenorocire a fost înlăturată numai grație unei adevărate minuni. Postul este deci un avertisment, un memento sumbru, care nu știrbește însă cu nimic lumina feerică a sărbătorii.

MEGHILA

În seara zilei de 13 Adar, după rugăciunea de Maariv, se citește „Meghilat Ester”, „sulul Esterei”. Cartea face parte din canonul biblic, unde a fost introdusă de membrii Marelui Sanhedrin, la cererea Esterei. Meghila este scrisă pe un sul de pergament, asemănător celui pe care este scrisă Tora. Ea este citită de ofițier, în auzul obștii, care urmărește lectura textului din Biblie obișnuite și intervine doar prin citirea unor versete mai importante. Citirea se face cu o melodie specifică, deosebit de frumoasă, care variază după pașaje și ilustrează cu dramatism narațiunea captivantă a Meghilei. Înaintea citirii Meghilei, enoriașii donează săracilor cîte o monedă, pe care o depun într-o farfurie special pregătită pentru aceasta. Citirea însăși este precedată de trei binecuvîntări. Se obișnuiește să se desfășure sulul în întreaga sa lungime, pentru a fi îndoit după aceea la mijloc, ca să semene cu o „scrisoare”. Meghila este numită în text „scrisoare”. Obiceiul citirii Meghilei în cadrul serviciilor divine de Purim este foarte vechi. Pomenită în Mișna și în Talmud, ea constituie de fapt singura obligație religioasă a sărbătorii de Purim.

MIȘLOAH MANOT

Textul Meghilei prevede și obligativitatea pentru fiecare evreu de a trimite daruri (mișloah manot) rudelor, prietenilor și, mai ales, celor săraci. Daruri mai alese, în special capturi tradiționale, sînt trimise și melamdimilor ca și unor deservenți de cult mult pretuiți. Obiceiul de a trimite daruri de Purim este foarte răspîndit și constituie, totdeauna, elementul surpriză al sărbătorii. Gospodinele se întrec în a face și a trimite capturi cit mai frumoase și gustoase, iar familiile care primesc aceste daruri răspund cu altele, la fel de plăcute. Celor saraci li se trimite de obicei și daruri în bani, astfel încît Purimul era denumit, pe bună dreptate, „sărbătoarea săracilor”.

În obște noastră situația este radical schimbată. Comunitatea are grijă de cei în nevoie și le asigură tot ce e necesar pentru un Purim cît mai plăcut.

Se menține, bineînțeles, obiceiul ca familiile evreiești să-și trimită reciproc dulciuri.

Toate aceste obiceiuri sînt specifice țigrușoarelor sau orașelor cu numeroasă populație evreiască. În prezent, în comunitățile noastre, Purim-spilurile sînt organizate mai mult de comunitățile evreiești, care se străduiesc ca, în cadrul unor serbări de Purim, să reînvie pe cît posibil, tradiționalele Purim-spiluri și atmosfera de veselie specifică sărbătorii de Purim.

ȘUȘAN PURIM

Meghila relatează că în Susa (în ebraică, Șușan) Purimul a fost sărbătorit și în ziua de 15 Adar. Talmudul, în tractatul „Meghila” arată că cetățile întărite din timpul lui Iehosua bin Nun au obligația de a citi Meghila în ziua de 15 Adar (Șușan Purim). Dar și noi, cei care sărbătorim Purimul în ziua de 14 Adar continuăm sărbătoarea și în ziua de 15 ale lunii, prelungind astfel veselia. Sint, totuși, unele reguli speciale pentru această zi. Astfel, dacă în ziua de Purim (14 Adar) spunem „Al Hani-sim” în cadrul rugăciunii de „Șmone Esrei” și la „Birhat Hamazon”, în ziua de Șușan Purim aceasta nu se mai spune.

Este interesant că nici de Șușan Purim, dar nici de Purim nu se spune Halel, pentru că, deși Purimul marchează sărbătorirea unei minuni (salvarea de la pierire a unei întregi colectivități evreiești), această minune nu e deplină, de vreme ce evreii au rămas în continuare robi ai lui Ahașveros.

JOURNAL OF THE ROMANIAN JEWS

"JOINT" Delegation Visits Romania

AUDIENCE GRANTED BY THE PRESIDENT OF THE PROVISIONAL COUNCIL OF NATIONAL UNION

A delegation of the "American Joint Distribution Committee" visited Romania on February 13 and 14, 1990.

The delegation, formed of Mrs Sylvia Hassenfeld, president of the organization, Mr Michael Schneider, executive vice-president, Mr Allan Batkin, president of the Division for Eastern Europe, and Dr Zvi Feine, director of the "Joint" programme for Romania, accompanied by Chief Rabbi Dr Moses Rosen, president of the Federation of Jewish Communities in Romania, was received on Wednesday February 14 by Mr Ion Iliescu, the President of the Provisional Council of National Union.

It was a cordial meeting, during which the "Joint" delegation thanked President

Ion Iliescu for the programmatic statement forbidding any racial, national or religious discrimination and granting equal rights to all minorities, including the Jewish community.

At the same time, the "Joint" delegation assured President Ion Iliescu that the American Jews would continue to support the Romanian people during the hard times it is living and would do their utmost to alleviate them.

President Iliescu thanked the delegation and made a succinct presentation of the present situation in Romania.

He also thanked Chief Rabbi Dr Moses Rosen for his support every time the country needs it.

OTHER AUDIENCES

The delegation was received, together with His Eminence, by Mr Nicolae Stoicescu, the Minister of Cults, Dr Dan Enăchescu, the Minister of Health, and Mr M. Mitran, Vice-Minister of Foreign Affairs.

The delegation assured the Government members of the full sympathy of American Judaism with the Romanian people's work and struggle for freedom and democracy and stated the "Joint's" determination to support the Romanian

people whenever necessary, as has been the case in the past.

By these visits, the "Joint" leadership wanted to manifest their solidarity with the Romanian people in its heroic victory over tyranny and in its huge efforts for rebuilding the country ruined by the dictatorship of evil memory.

The Government members thanked the "Joint" for the assistance in medicines and food sent to the whole population and assured them of a fruitful and beneficial cooperation in the future.

SOLEMN MEETING AT THE CHORAL TEMPLE

A great public meeting took place at the Bucharest Choral Temple, with the participation of Jewish masses wishing to welcome the "Joint" delegation.

Chief Rabbi Dr Moses Rosen addressed warm brotherly greetings to the delegation, on behalf of all the Jewish communities in Romania, whose presidents attended the solemnity.

In their speeches, Mrs Sylvia Hassenfeld and Mr Allan Batkin emphasized the fact that "the 'Joint' assistance programme for Romania can serve as a model to all the other Jewish communities which the organization works with". They assured the Jewish population in

this country of the "Joint's" full support and of its firm determination to continue the assistance programme which it has been carrying out for the past 23 years, together with the Federation of Jewish Communities.

The "Joint" leadership was also intent expressing its admiration for His Eminence Chief Rabbi Dr Moses Rosen, the President of the Federation, the initiator and head of this social assistance programme — a programme of Jewish dignity and brotherhood — for his dedication with which he fulfils his mission, gaining the respect of all.

DINNER

At the dinner that took place at the kosher restaurant in Popa Soare Street, First Rabbi Dr Ernest Neumann — Timisoara, toasted our Chief Rabbi, paying him a moving tribute of love and gratitude for his achievements along the 42 years during which he has been lead-

ing Romanian Judaism.

The "Joint's" executive vice-president, Mr Michael Schneider, thanked the participants for their warm welcome and, in his turn, eulogized the Federation and its venerated leader.

RECEPTION

On Wednesday February 14, at the kosher restaurant in Popa Soare Street, there took place a reception offered by the Federation of Jewish Communities in honour of the delegation.

A programme of Jewish songs was performed by the Federation's choir: the "Talmud Torah" children's choir; the "Shira Vezimra" (conductor Izu Gott) and "Menorah" young people's choirs, conducted by maestro Gerry Podgoreanu.

The guests, as well as the entire audience, warmly applauded the programme.

The members of the delegation visited various social assistance institutions of the Federation and expressed their ad-

miration for the way in which they are run.

It was pointed out that, during the Revolution, the assistance programme continued night and day (meals sent to the homes of the sick, medical care in the old-age homes, permanent activity at the kosher restaurant, etc.).

President Sylvia Hassenfeld and the other delegation members congratulated the workers, doctors, nurses and all the people participating in the social assistance programme of the Federation of Jewish Communities.

On February 14, in the evening, the delegation left for Israel, together with His Eminence Chief Rabbi Dr Moses Rosen.

VISITS

On Monday February 12, His Eminence Chief Rabbi Dr Moses Rosen received the visit of the U.S. judge Alex Kozinski, accompanied by lawyer Harry Littman and Mrs Agot Cuperman, cultural attaché at the U.S. Embassy in Bucharest.

On Wednesday February 14, His Eminence Chief Rabbi Dr Moses Rosen, president of the Federation of Jewish Communities, received the visit of a delegation formed of Christopher Smith and Dorothy Taft, on behalf of the U.S. Congress House of Representatives, and Dennis Curry, second secretary at the U.S. Embassy in Bucharest.

Engineer Theodor Blumenfeld, secre-

tary general of the F.J.C., and lawyer Emil Sechter, His Eminence's first-counsellor, were present.

A discussion took place, in a cordial atmosphere.

A TELLING DOCUMENT PREAMBLE

"...The volume of 'poems' by Vadim, 'Saturnalia' had been published. A poem having 14 lines contained 15 swear-words and imprecations directed against me and 'all my people' (Guess who the 'friend' of all of us was referring to!).

Et pour cause, Vadim knew very well what he was doing. Ceauşescu knew very well what plot was being hatched. The

HIS EMINENCE'S MEETINGS IN ISRAEL With the President Chaim Herzog

Dr Moses Rosen, Chief Rabbi of the Mosaic Cult and President of the Federation of Jewish Communities in Romania, was received in an audience, on Sunday February 4, 1990, by Mr Chaim Herzog, the President of the State of Israel, who inquired about the situation in Romania after the great revolution

for the country's liberation and the life of the Jewish community. President Chaim Herzog expressed the Romanians' warm wishes for progress and congratulated our Chief Rabbi's activity as head of the Federation of Jewish Communities in Romania, and sent his best wishes to all the Jewish communities throughout the country.

With the Prime Minister Yitzhak Shamir

On Friday February 16, 1990, Mr Yitzhak Shamir, Prime Minister of the State of Israel, received in an audience Dr Moses Rosen, Chief Rabbi of the Mosaic Cult in Romania.

The Prime Minister inquired about the situation of the Jewish community in Romania and our Chief Rabbi amply described the good functioning of our institutions of cult, Judaic culture and social assistance. He also conveyed to Mr. Yitzhak Shamir, on behalf of Mr Ion Iliescu, the President of the Provisional Council of National Union, and on behalf of the Government, their gratitude for the aid sent by the Jewish people in

Israel, as well as by the Jewish communities in the Diaspora, to the afflicted Romanian people.

The Prime Minister eulogized the activity carried out in the service of our Chief Rabbi and the Federation of Jewish Communities and Jewish population in Romania, and wished of good health to our Chief Rabbi that, as has always been the case, the Israeli people is prepared to prove its friendship to the Romanian people.

The meeting took place in a sphere of friendship and brotherhood.

RECEPTION GIVEN BY "WORLD JEWISH CONGRESS"

The Israeli branch of the "World Jewish Congress" gave a reception in honour of His Eminence Chief Rabbi Dr Moses Rosen, on Thursday February 8, 1990, in the "Beit Zionel America" hall.

The presidents of the branch — Iehiel Leket and M. Drobles, the secretary general — Av. Beker, as well as numerous prominent personalities belonging to Israeli cultural and political life, rendered a warm homage to our Chief Rabbi's beneficent activity and expressed

their gratitude for his spirit shown every time the Jews in Israel had to face difficult periods. His Eminence described in detail the historic events which had led to Romania's liberation from the yoke of the Iron Guard and to the process of decommunization now taking place.

He emphasized the good relations between Israel and Romania, the optimistic prospects of its future.

AT THE "DIASPORA HOUSE"

On the same day, at the "Diaspora House" (Beit Hatefutot), His Eminence lectured on "The present situation in Romania, after the great liberation revolution".

The meeting was chaired by Mr. Itzhak Artzi, a former member of the Israeli Parliament, executive secretary of the "Diaspora House". The audience followed the lecture with interest.

MEETING WITH THE MINISTER OF CULTS

On Thursday February 8, 1990, His Excellency Mr Zevulun Hammer received in a long audience His Eminence Chief Rabbi Dr Moses Rosen, who informed him in detail of the situation of the Jewish Communities in Romania, the

present problems after the Revolution that overthrew the Iron Guard, and prospects for further meeting the Jewish communities' religious needs.

The meeting took place in a cordial atmosphere.

Broadened Meeting of F. J. C. Executive Committee

On Tuesday February 13, the meeting of the executive committee of the Federation of Jewish Communities took place, with the participation of all the community presidents throughout the country.

His Eminence Chief Rabbi Dr Moses Rosen analysed the new conditions under which the activity of our communities is carried out and asked the presidents to present recent aspects of the life in these communities.

In connection with the discussion, His Eminence made the necessary specifications and cleared up the way in which our communities must work at present. He insisted on the fact that they must keep in close contact with the Federation of Jewish Communities, asking for help in order to solve all important problems

which do not fall within the competence or are of a more general nature and which the Federation must solve more efficiently.

The communities were asked to maintain themselves strictly within the limits of their attributions. In questions of cult, Judaic culture, social assistance, without interfering in matters of politics. It is necessary for our communities, making use of conditions of freedom created by the good functioning of the Talmud Torah classes and the correct high-principled solution of assistance problems, to the Jewish meeting the requirements of the Jewish life.

The meeting took place in a cordial and businesslike atmosphere.

non-Jews — called upon to come on Friday evening to the Temple, in order to protest against the action of hooliganism, this was summoned four times, by the Prime Minister Dinca, who

(Continued)

(continued from p. 14)

asked to demand that I give up the "ting".
answered: "Tell the President that a too, has a sense of honour and that in no case accept to be insulted, her with 'all my people'."
sorts of pressures and threats were ted to.
you don't intend to demonstrate in the is, do you?" Dincă asked me.
all the President that we will not ge the law. We will exercise our ns' rights."
e meeting took place, with the par- tion of more than 1500 persons — and non-Jews. Men of science and re, prominent personalities succeeded another at the temple altar — tur- into a rostrum — and vehemently esed their protest.
Sunday the congress of the Jewish unities throughout the country took

place. A resolution firmly blaming the authorities for having made possible the publication and spreading of Vadim's "Saturnalia" was formulated. It demanded that the culprits be punished. It demanded the protection of the law.
The publication of the protest by our journal was forbidden.
The president of the College of Barristers, Teodosiu, and vice-president Visnescu came to my office and offered us juridical assistance for lodging a complaint against Vadim.
We hold them in high esteem, as well as the hundreds of Romanian intellectuals who sent us telegrams and letters of solidarity. I shall look for them in our archives and publish them in order to prove once more that public opinion — both Romanian and belonging to the national minorities — rose against this attempt at reviving fascism in Romania.
I wrote a complaint addressed to the General Prosecutor of the Republic. He laughed in my face. He had received

clear "indications" not to take my complaint into account. But he did not have the courage to reject it in writing.
Then we posted up, in all the synagogues and communities throughout the country, our protest, which we had not been allowed to publish.
Ceausescu's "Securitate" lacked the courage to enter the synagogues and tear up the posters. Between April and September, they were to be seen in hundreds of houses of worship, like a slap in the dictator's face.
Protests streamed in from all parts of the Jewish world. The governments of Israel and the United States protested; the great world Jewish organizations, the press — Jewish and non-Jewish, the Chief Rabbis of Great Britain, France and other countries, numerous writers and publicists condemned the attitude of Ceausescu's government.
Then, on April 8, 1984, I was summoned by Ion Dincă. The interview I had with him is rendered in the document we are

publishing hereafter. It was registered in Ion Dincă's office and is to be found in the archives of that office.

CHIEF RABBI DR MOSES ROSEN

P.S. I requested to be received by Ceausescu. No answer, as usual.
The anti-Semitic campaign inaugurated by Ceausescu continued. We promise our readers more documents. In "verse" and in prose, we were threatened "to be once more hanged". I did not keep silent and my protesting voice was heard all over the world, silencing that of Ceausescu and his lackeys.
It is necessary that we Jews should know, that all our friends and enemies should know that the times when we could be slapped, humiliated, insulted are gone for ever.
We publish these documents with a single aim: that of asserting our dignity of citizens who are free and devoted to free Romania.

Bucharest, April 11, 1984

Mr Ion Dincă
First Vice-Prime Minister

Dear Mister First Vice-Prime Minister,

Thank you for having been kind enough to in- me to your office, where I had a conversation you and Mr Petru Enache, Secretary of the al Committee of the R.C.P., in the presence of Roşianu, the President of the Department of
aving in view the exceptional importance of conversation in connection with the fate of the sh communities in the S.R. of Romania, which eaded by me, and with my own destiny, I deem SS necessary hereby to try to express this conver- in a concrete form, so that everything be and unequivocal.
You expressed the point of view that it is ue that anti-Semitism exists in Romania or that in anti-Semites have lately raised their heads you condemned any news to this effect.
With all due respect, I answered that neither I he whole Jewish population can agree on this of view.
Without once more analysing the numerous ar- and books which have appeared during the years (the beginning was made by the same r Vadim on September 5, 1980, in "Săptămîna", he characterized us as "stinking outsiders", onest dealers", "floating populations", etc., etc.) which I have repeatedly brought to your notice, olume "Saturnalia" is an irrefutable proof that Semitism, in a fascist form, rages openly, shas- sly, and is written with furious hatred.
It is set down in black and white that "I and y people", I and all Jews are wrong-doers. Is not fascism? Is it not anti-Semitism? Is it not ation to racial hatred?
Ve are once more explicitly accused of "having fied God". What is that? Communism? De- acy? Is it not the hideous and infamous racist hich led to the shedding of rivers of Jewish 1?
he "man of culture" Vadim set down in black white that we should sell buttons and spirits ad of dealing with culture. How is it possible ore all these things and to declare that "there anti-Semitism in Romania"?
y vestment, the vestment of the head of the ic ult, is deliberately insulted, being described y cherry-coloured shroud". And that is not anti- tism?
have been a member of the Grand National bly for 27 years, head of a cult for 36 years I am called a "thief", a "card-player", a "satyr", an having scabies", a "wild beast", etc. and is a "personal settling of accounts", as you char- ized it?
Ve indignantly reject these assertions, no matter makes them. I have nothing in common with individuals. It is just a matter of hatred, a dyte's hatred of the Jews, the hatred I have al- posed and will oppose up to my last breath.
Are we "wrong-doers", "I and all my people"? e still alive, we who have survived the pos- s in Bucharest (when our martyrs were han- at the slaughter-house, bearing the inscription er meat" on their bodies), in Iaşi (the death- s with thousands of innocent victims suffocated blood streaming down the Iaşi streets, etc.), the acres in Bessarabia, Bucovina, and Dorohoi, we at witnesses are still alive and it is we who he "wrong-doers"?
Vadim's foul anti-Semitic slogans reproduce iden- ty those of his predecessors, the pogrom doctri- s.
My brother, my sister, my grandfather, 70 mem- of my family were butchered, burnt in cre- riums and are we to keep silent when pogrom ns are once more being launched, when the st ferocious beast again turns up?
Can we keep silent when we are being insult- The Jew, too, has a sense of honour. It is long we were being debased and could not react. We live in Socialist Romania and know how to id our human dignity.
You reproached me for having applied to Military Tribunal in order to sue Vadim. You me that he and his acolytes would sue me and ve will sue one another".
I protested, saying that those who believed I was g to start legal proceedings against Vadim were ken. We have gone to justice. The penal code ear, Article 166, paragraph 1, article 238, para- 1, and article 312 are unequivocal. They apply dy to what Vadim has written against me and

my people and they imply a severe punishment. That is the opinion not only of the Bucharest Lawyers' College President, Mr Teodosiu, not only of all the lawyers I have consulted; it is asserted by elemen- tary logic, by socialist ethics, by common sense.
The penal action is started ex officio once the investigating body has been informed.
We firmly believe in this country's justice, which must apply the law to all citizens, irrespective of their nationality or religion.
But in, ad absurdum, this did not happen and the penal action were not started, it would mean that we are no longer under the protection of the law.
In that case, no matter how painful it would be for us, we would not abase ourselves by entering a personal action against the person or persons whom not we, but the State has the duty of prosecuting and punishing.
Enclosed you will find the above-mentioned texts of the Penal Code. They are the result of commu- nist ethics and of the Republic's Constitution. We are convinced that nobody will violate them.
III. You showed me certain attacks against this country in Israel and you pointed out that in Israel Romanians are being attacked in the press.
I am leaving aside the fact that you did not take into account that "Saturnalia" appeared in De- cember 1983, while the two articles you showed me were published in January and February 1984.
But I answered that we could not accept being made responsible for what written abroad. On the contrary, you know very well that I, too, was per- sonally attacked because I had defended Romania's just interests.
Moreover, what is the connection? Here, we are citizens enjoying equal rights and you, the Govern- ment of this country, have the duty of defending us from hooligans. If there are Jewish hooligans else- where, that is not an argument against us and it cannot possibly constitute a motivation for tolerat- ing Romanian hooligans.
IV. Then you mentioned the fact that a non- Jewish woman from Romania, buried in a Jewish cemetery in Israel, was disinterred and thrown into another cemetery.
I was once more perplexed: was there any con- nection between this fact and the anti-Semitism here? The Romanian Government's policy is quite clear and we need not explain that we cannot be here? The Romanian Government's policy is quite happening in Israel.
Moreover, immediately, the entire public opinion in Israel, the Chief Rabbinate, the Supreme Court of Justice branded that action and the body was taken back to the initial grave. The police discov- ered the culprits. **They are arrested, awaiting pun- ishment.**
V. You expressed your dissatisfaction with the fact that the Federation of Jewish Communities had displayed in the temples our Resolution dated March 11, 1984 and mailed it to a number of personalities.
I answered you that we were dismayed at being refused the right to respond to the dirty aggression against us. On the one hand, Minister Gavrilescu and Ambassador Vasiliu answer the protests in Is- rael by saying that there is no censorship in Ro- mania, so that everybody can write whatever he or she wants. On the other hand, we who have been in- sulted, slandered, spat with Mr Vadim's mud, are not even allowed to defend ourselves in our own journal.
After all, is it possible to conceal what has hap- pened? Books, publications, magazines are to be found here and abroad. Supposing we were sup- remely cowardly and kept silent when being spat at by writer-scamps, would that cowardice prevent the whole world from spreading the news and making comments?
The two steps taken: lack of censorship for the fascists when they insult us and censorship for us when we want to defend ourselves — are a revol- ting injustice. This is very painful to say, but we do not resign ourselves and we are convinced that you will finally meet out justice to us.
VI. You then told me that Mrs Negreanu and Mr Sintimbreanu, both working at the "Albatros" publishing house, had been penalized.
I sent you the copy of the letter I received from Mrs Negreanu and that of my answer.
Once more we are amazed by what is happening in this direction as well. Sanctions are applied to people who proclaim their innocence and say that they were shamelessly deceived by Vadim, who made

a cryptogram out of my name in his "poem", but not only has Vadim himself not been penalized, he continues to write whole columns and pages in the **Party's ideological review.**
Instead of investigating and penalizing from Vadim upwards (who approved), the sanctions go downwards and the main culprit goes on writing in party publications.
Instead of repudiation, this means approval.
I asked you: "Do you agree that all Jews are wrong-doers?" If not — and it is impossible that you should agree — how can you tolerate that the man who wrote such nonsense, such a Nazi slogan which contradicts the whole communist ideology, such a racist, fascist assertion — should write and sign articles in your party journals? Are this coun- try's a Constitution and the party's ideology not made for the Jews, too?
Reminding you of the abominable diversion that is attempted by accusing me of having insulted the great Eminescu (when it is quite clear that I paid homage to him in my letter to the President of the Academy of the S. R. of Romania, in 1980), I said to you:
"I am not insulting Eminescu by saying that he would have been an anti-Semite after Auschwitz. I am not even insulting A.C. Cuza or Octavian Goga in this way. It is one thing to profess chauvinistic or xenophobic ideologies before the Holocaust and a quite different thing to do so after it. Whoever prac- tises anti-Semitism, whoever incites to programs and whoever protects them is an assassin".
You interrupted me, saying: "Therefore you accuse us of being assassins?"
I answered: "Please don't put into my mouth words I have not uttered. I respect the government too much, I respect you too much to have even thought of thus insulting you."
I have already asked and I am again asking:
"When a man who has been a member of the Grand National Assembly for the past 27 years, a man close to whom you and this country's President stand, is accused of being a "thief", etc., is not your honesty and that of the President and that of the country at stake? There is but one alternative: either it is true and then steps must be taken im- mediately and this man can no longer stand next to you for a single day, or it is not true and then the slanderer must be punished, repudiated, blamed.
Your silence is a graver, far graver insult for me, for all the Jews, than Vadim's. It is unbearable. I have not deserved it (as you know very well and President Ceausescu knows it even better), nor have my poor brothers, who are loyal and devoted to the Homeland and to its President.
VII. I have therefore again solicited our ele- mentary right:
a) An action of clear and categorical public re- paration, which should refer to the published poem and repudiate it.
b) The reparation is also due — that is moral and just — to me personally. After a life devoted to this country, after the services I have rendered, a reparation is due (indeed, due) to me.
c) The political sanctioning of the culprits, first of all the main one: the author.
d) His penal sanctioning by this country's justice.
VIII. If these measures are not possible, you should realize that I no longer can fulfil my mission. In this case, at my age, an ostentatious resignation is not necessary; it is in nobody's interest that a "crisis" should be created. For decades there have been cordial relations between us, which the whole world admired. Now that, unfortunately, we have reached such a painful situation, let us seek the most honourable formula, the most friendly one, for my withdrawal, so that our enemies should not rejoice, the country's prestige should not suffer, nor the poor Jews, through no fault of theirs.
In this hypothesis, I assure you (and I have fully proved that I am as good as my word) of my great devotion and my determination to serve this country whenever I can.
IX. You conveyed a personal request on the part of President Ceausescu, namely that I should con- tinue to contribute to the strengthening of the friend- ship between Romanians and Jews.
This request honours me and it is just because of the impasse we have reached that I feel in duty bound to solicit an audience before making a deci- sion.
That is my last hope, but also the strongest.
Respectfully yours.
Dr MOSES ROSEN
Chief Rabbi of the Mosaic Cult
President of the Federation of Jewish Communities in the S.R. of Romania
Member of the Grand National Assembly

ביקור משלחת הגוינט ברומניה

סבלה אצל נשיא מועצת ההצלה הלאומית

משלחת הגוינט ביסרה ברומניה בימי 14 בפברואר ש.ז. המשלחת שהכילה את: הגב. סילביה הונפער, נשיאת הגוינט, מר מכאל שניידר, סגן נשיא, מר אלן בסמן, נשיא המהפכה האידיאלית וצבי פיין מנהל תכנית גוינט למען רומניה, בלווי כבוד הרב הראשי דר. דוד משה רוזן שליט"א, נשיא הפרדציה של הקהילות היהודיות ברומניה נה- קבלה ביום רביעי לראיון אצל מר יון איליאסקו שניא המועצה להצלה לאומית של רומניה. התקיים ראיון לבדי, בו משלחת הגוינט הביעה את חוקרת תודתה לנשיא יון איליאסקו בעד ההצעה הפרגרמטית בה אסורה כל הפליה דתית, נזעית ולאומית ומוענקות זכויות שוות לכל המי- עוטים הלאומיים, כולל הקהילה היהודית. משלחת הגוינט הביעה שתיירות האמריקנית תמישי להעניק סיוע לעם הרומני בלזמים הקשים האלה ותעשה את כל מה שברשותה כדי לתרום להקמת הקשים האלה.

הנשיא מר יון איליאסקו הודה ונתן סקירה בקי- צור על המצב הקיים ברומניה. באותה עת הודה לכבוד הרב הראשי בעד התמיכה לארץ כל פעם שיש צורך בכך. דוד משה רוזן ע"י מר ניקולא סטיוצ'סקו, הרב הדתות, ע"י דר. דן ניקסמן, שר הבריאות וע"י מר מ. מיטראן סגן שר ההון.

המשלחת הביעה להברי הממשלה את האהדה של יהדות אמריקה לעבודתו ומלחמתו של העם הרו- מני למען החופש והדמוקרטיה והצהיר את החל- טתה כפי ששעשה גם בעבר לעמוד לצד העם הרו- מני אם יתה צורך בכך.

ע"י הביקורים האלה התנהלה העלינה של הג- וינט רצתה להפגין את גרשי הסולידריות עם העם הרומני בנצחונם ההירואי והתאמצותיהו הענקות לכנית הארץ מהחורבן שהשמידה אחריה הדוקטורה- הברי הממשלה הודו לגוינט בעד העזרה שגש- לחה לכל האוכלוסיה והבטיחו שיתוף פעולה להבא.

אסיפה חגיגית בבית הכנסת הקורלי

בבית הכנסת הקורלי בבוקרשט התקיימה אסיפה גדולה בה השתתף קהל רב. שבא לפגוש את המ- שלחת של הגוינט. מרן הרב הראשי דר. דוד משה רוזן שליט"א הביע ברכת אחים לבכית למשלחת בשם כל הקה- לות היהודיות שיו"ר"ם שלהם היו נוכחים באסיפה הזמנית.

הגב. סילביה הונפער ואן בסמן הראו בדבריהם שתכנית הגוינט ברומניה יכולה לשמש דוגמא לכל שאר הקהילות היהודיות שבהן פועל הגוינט.

הם הבטיחו לאוכלוסיה היהודית ברומניה שהם עומדים לידה והיא תמשיך את התכנית של הגוינט עם הפרדציה של הקהילות היהודיות ברומניה שהיא עכשיו בן 23 שנה.

כמו כן הביעה את הערכתה ואת אהדתה והער- צתה למרן הרב הראשי דר. דוד משה רוזן שליט"א, נשיא הפרדציה, היום והמחר של התכנית לעזרה הזאת, תכנית סיוע בכבוד ועל האחות היהודית והמסירות בו ממלא את שליחותו.

הסעודה המשותפת

בסעודה שהתקיימה במסעדה הכשרה דר. אר- נסט (אהרון) נימון הרים את כוסו וכרך לבריות את מרן הרב הראשי שליט"א.

קבלת פנים

ביום רביעי 14 בפברואר 1990 התקיימה במס- עדה הכשרה קבלת פנים שנתנה ע"י הפרדציה של הקהילות היהודיות ברומניה. ניתנה גם תכ- נית אומנותיות.

הברי המשלחת ביקרו במסדות שונים של הפ- דרציה והביעו את הערכתם על מה שראו.

בערב יום 14 בפברואר 1990 חברי המשלחת עזבו את רומניה ביחד עם מרן הרב הראשי וסגו לישראל.

ביום רביעי 14 בפברואר 1990 התקיימה במס- עדה הכשרה קבלת פנים שנתנה ע"י הפרדציה של הקהילות היהודיות ברומניה. ניתנה גם תכ- נית אומנותיות.

הברי המשלחת ביקרו במסדות שונים של הפ- דרציה והביעו את הערכתם על מה שראו.

בערב יום 14 בפברואר 1990 חברי המשלחת עזבו את רומניה ביחד עם מרן הרב הראשי וסגו לישראל.

רב ראשי על משמרתו

הרב ד"ר משה רוזן, הרב הכולל של יהדות רומ- ניה זה למעלה מארבעים שנה ניצב בראש קהילתו - כרוש נלאת שבא ויוצא לפניהם כדי לתנן על שלומם, בטחונם וכבודם היהודי. בפעולותו רשם פרקי עזו בדבריו מיה של יהדות רומניה ובתבונתו כי רבה היא, הצליח לנווט את ספינתה של יהדות רומניה, גם על פני גלים סוערים ומסעירים מאוד. הטיב לפלול נתיבים אל מערכות השלטון וידע כיצד לנהוג בעת הילופין של ראשי שלטון. מצד אחד הוזהר עם השלטון ושומר על קשריו הטובים עם מנהיגיו, מצד אחר המהיר להיות דבר נאמן לעם ישראל ולהגן על צרכיו היהודיים-דתיים. לא זו בלבד, אלא בתחומים בהונתו הצליח להביא לפת- חת ישרים בבני מאות אלפי יהודים - תושבי רומניה - שביקשו לעלות לארץ-ישראל. למעלה משלוש מאות וחמשים אלף יהודים עלו מרומ- ניה ובנו קהילות לתפארת במדינת ישראל. גם אלפי ספרי תורה העלה הרב רוזן לישראל. הם מפארים ביום בתי כנסיות ובתי מדרשות במדינה. גם בימים אלה בהם התחוללה, "מהפכת הרמים" ברומניה ניצב הרב רוזן על משמרתו, כרב ראשי וכראש קהילה המגן עליה ושומר עליה כעל (מתוך "הצופה" מח' בטבת תש"נ)

ביקור מרן הרב הראשי בישראל

ראיון אצל נשיא מדינת ישראל

כבוד הרב הראשי דר. דוד משה רוזן שליט"א נמקבל ביום ראשון 14 בפברואר 1990 לראיון ע"י נשיא מדינת ישראל חיים מר הרצוג, שהתעניין מקורב על מצב העניינים ברומניה אחרי המהפכה לשתדור הארץ ועל חיי הקהילות היהודיות ברומ- ניה.

ראיון אצל ראש הממשלה

כמו כן ע"י הקהילות היהודיות מהתפוצות, לענן הרומני שנתנסה כל כך קשה. מר יצחק שמיר הלך את פעולת כבוד הרב הראשי והפרדציה של הקהילות היהודיות ברומניה בשירות היהדות ומסר דרישות שלום ואחל ברכו והצליח לאוכלוסיה היהודית ברומניה. ראש ממשלת ישראל הבטיח למרן הרב הראשי שכמו שעשה גם בעבר העם הישראלי מוכן לתמוך להפגין ידירות לעם הרומני. הפגישה התקיימה באוויר ידידות ואחות.

פגישה עם שר הדתות

דיומא אחרי המהפכה העממית שיטמה קץ לעריצותו על סיכויים להבטיח גם להבא את הצרכים הדתיים של הקהילות. הפגישה התקיימה באוויר ידידותיות.

קבלת פנים אצל הקונגרס היהודי העולמי

מימות לפעולה המבורכת של כבוד הרב הראשי והכתרת תורה בעד מסירותו שהפגין כל עת של מרן הרב הראשי היו זמנים קשים. מרן הרב הראשי נתן סקירה מפורטת על האירועים עם התסמוטריים שהובילו לשחרור רומניה מתחת עול העריצות בתהליך הדמוקרטיזציה. הוגשו היחסים הטובים בין ישראל לבין רוג ניה והסיכוי האופטימיסטי לפיתוח היחסים האלה להבא.

ביבית התפוצות

מזכירות, "בית התפוצות" שהביע תשכחות לארץ רצה. הקהל הרב שהיה בארץ בענין רב להרצא הנואם.

ביקור

ביום שני אחה"צ ביקר אצל כבוד הרב הראשי דר. דוד משה רוזן שליט"א השופט אלכס קונונסקי

הופעת ספר מיוחד במינו

בשמרן נגד סכנות רבות במשך הזמן (48מ') ער היום, הפגין אומץ לב רב והודות לזכר יו הפנומנלי, מצגי לפגיון דר-יוחים דרמטיים ישרי מנהיגים רוחניים ומדעיים גדולים. המספר מכאז גם את הסוגיות שלו בקשר למה שמא, "שלח את עמי", שפעלו בה למען היהודים הסובייטיים. בתקופת המסלונט, למיפוז הוא חלוצי בות מיוחדת, אבק, למעלה מכל הוא סיפור מעשית של חייו של איש אמיץ שידע כיצד לשנות את גורל עמו". המספר יופיע בבתי המספר לפרקים 30 באפריל 1990.

מושב מורחב של ועד ההנהגה של ועד קהילות יהודיות מרומניה

או כאלה שלהם עניין כללי שהפרדציה יכר לפתור ביעילות יותר נכונה. ביקשו מהקהילות לפתור רק את הבעיות שגן מכותם בפתרון שאותו הדת, התרבות היהודי והעזרה האידיאלית, ולא לקחת חבל בפוליטיקה הקהילות מתבקשות שבהשתמשם בתנאי החור שנוצרו, ודאוג לפעולות בתו-הכנסת כרבעי, או הרב בקשר לשיעורי התלמוד-תורה לפתרון קמטי, פרינציפאלי של בעיות העזרה הסובייטי לפתור את בעיות הצרכים של חיים יהודיים מס' תיים. המושב התקיים באוויר עבודה קונסטרוקטיבית

